

נראדה אור

פרשת ויקרא - זכור תשי"ד

גליון רטז שנה ה

באוד רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

שוב, כמו כל שנה - רוצים לכתוב מעט על מהות ימי הפורים הנשגבים אבל פשוט אין מילים, ישנם דברים שלא ניתן לצמצם באמירה ובכתיבה.

כך מפרש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את הכתוב במגילה 'ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו', בתחלה נאמר ותדבר ואחר כך ותבך, כי מתחלה אמנם נגשה אסתר למלך (עליו) כדי לדבר לפניו, אך כאשר היא נופלת לפני רגליו היא לא מצליחה להוציא מפיה מאומה מלבד בכי עצום על ההסתר הגדול, רק אחר כך היא מוצאת את המילים - 'ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי'.

נמצא האדם לפעמים במצב של הסתר [אסתר] - מבאר אדמו"ר שליט"א, הוא רוצה כל כך להרגיש קרוב ומחובר ובפועל הוא מרגיש בדיק היפך מכך. את הזעקה על כך לא ניתן להלביש במילים, זעקת הלב הולכת מסוף העולם ועד סופו - הכיצד יתכן הסתר שכזה בעולם שכל יעודו גילוי כבוד ה'. זעקה זו מעוררת את הרצון העליון ומסלקת ממנו את כל ההסתרים.

וכפי שהזעקה בעת ההסתר גדולה ועצומה מכל מילה, כך גם את השמחה בעת גילוי ההסתר קשה מאד להלביש במילים, לבו של היהודי השב לחיק אביו שבשמים גועש באהבה ובשמחה למעלה מכל ביטוי גשמי.

זעקה ושמחה אלו משמשים בערבוביא במשך יום הפורים, מחד זעקה ללא מילים על ההסתר הנורא שלא יתכן - ותבך ותתחנן לו, א-א-א-לי למה עזבתני, ומאידך שמחה פורצת כל גבול על הגילוי והקירבה - ותגע בראש השריט, כאשר נוכח הוא שאכן לא עזבתני.

יתכן שזו כונת מצות היום לבסומי עד דלא ידע, בין ארור המן לברוך מרדכי, כדי להביא אותו למצב של זעקה ושמחה אמיתיים מתוך עומק מעמקי הלב, זעקה על ההסתר - ארור המן ושמחה על הקירבה - ברוך מרדכי, למעלה מהדעת וההבנה המוגבלים מאד.

והכל הכל, כבר מתחיל משבת זכור - זכירת מעשה עמלק מעמידה אותנו על קיומה של מציאות שורש הרע המתנגדת לגילוי כבודו יתברך בעולם, ובזעקתנו תמחה את זכר עמלק כבר נחלש כחו והלב שמח ועולו בגילוי כבודו יתברך המאיר בכל הארץ. כדברי חז"ל שקוראים פרשת זכור בשבת קודם פורים כדי להסמיך זכירה לעשיה, כי הכל מכוון לענין אחד.

תמחה את זכר עמלק - למחות את הרע בפועל לא תמיד מצליחים אנהנו, אך לזעוק ללא מילים על קיומו ועל ההסתר אותו הוא גורם ודאי וודאי יש ביכלתנו. זעקה זו למעלה מכל מילה תביא לנו בעזרתו יתברך שמחת פורים מעבר לכל גבול - עד דלא ידע.

{ דברות קודש }

דבקות היהודי ביוצרו בכל זמן ומצב

יתברך אליו. על כן בידו תמיד להחזיר עטרה ליושנה ולהתקרב להשם יתברך ולעבודתו כימי קדם, ולא שייך שום יאוש והרגשת רפיון בכל מצב שהוא.

קל"י המן עמלק מבקש לייאש היהודי

זהו ענין קל"י עמלק כדכתיב (דברים כה יח) 'אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך', פירש"י חסרי כח מחמת חטאם שהיה הענן פולטן. שנטפל אליהם עמלק ובקש להרפות כוחם ולייאשם, שכיון שעומדים כל כך בשפלות אבדה תקותם מלהתקרב לעבודת הבורא. ולזה בא הציווי (שם פסוק ט) 'תמחה את זכר עמלק מתחת השמים', שילחם בקל"י עמלק וידע שאף שתתה הוא במצב שהענן פולטן עוד יזכה לראות בטוב ה' ויחזק עצמו בכל עוז לבל יפול ביאוש. והוא בכלל חובת האמונה, להאמין כי אני ה' השוכן איתם בתוך טומאותם, ובכל מצב שהוא אני ה' לא שניתי ומצב פנימיות נפשו דבוק בהשם יתברך כימי קדם.

כן היה בימי מרדכי ואסתר שבהיות בני ישראל במצב שפל מאד בקש המן הרשע לייאשם לגמרי מלהדבק ביוצרו, כפי שאמר 'ישנו עם אחד' (אסתר ג ח) ודרשו חז"ל (אסתר רבה ז יב) 'שנים מן המצוות, וממילא אבד שברם ובטל סיכויים וח"ו 'נפלה לא תוסף קום בתולת ישראל'. אף שבאמת יש בישראל חלק ה' המאחד ומקשרם לצור מחצבתם בכל המצבים והזמנים, באותו זמן נשקעו ישראל בשפלותם ונשכח מהם דבקות נפשם בהשם יתברך שאין בה שינוי ועל ידי זה בקש המן להתגבר עליהם.

כמאמר אותו רשע 'ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים', כי אמנם הם עם המאוחד ומקושר תמיד באחד - 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', אבל כיון שנשכחה מהם דבקות זו וסבורים שהם מפורד ומפורד בין העמים, עת הכושר היא לנתקם ח"ו לגמרי מיוצרו ולכלותם.

כנוס את כל היהודים - לעורר אחדותם ביוצרים

לזה אמרה אסתר למרדכי 'לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן' (אסתר ד טו), שיכנס ויקבץ כחות נפשם המשך בעמוד הבא <<<

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וגו' (א ב).

איתא מוקיני מרן אדמו"ר ז"ע בשם צדיקים 'אדם כי יקריב מכם', אדם ר"ת אברהם דוד משה, כי אברהם אמר 'ואנכי עפר ואפר' (בראשית יח כז), דוד אמר 'ואנכי תולעת ולא איש' (תהלים כב ז), ומשה אמר 'ונחננו מה' (שמות טז ז), שעל ידי שמתנהג בהכנעה ושפלות מקריב עצמו קרבן לה'. כדאיתא בחז"ל (סוטה ה) בזמן שביהמ"ק קיים אדם מקריב עולה שכן עולה בידו חטאת שכן חטאת בידו, אבל מי דעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם שנאמר (תהלים נא יט) 'זבחי אלקים רוח נשברה'.

התחדשות והתחזקות אחר השברון לב

אמנם אף שגדולה מעלת ההכנעה ושברון הלב יש להזהר שלא יבוא על ידי זה רפיון בעבודתו, ואף אם נכשל בעבירה ל"ע ונשבר לבבו מאוד צריך להתחזק ולידע שבכל מצב שהוא 'אני ה' השוכן איתם בתוך טומאותם' (טו טו), ויכול להתחדש מכאן ואילך בעבודתו. ואחר שכבר התבונן במצבו ונשפל לבו צריך להתרומם ולהתחזק ואפילו להתעלם לגמרי ממצבו ולא לעסוק בהתבוננות וחשבון הנפש, רק לחדש עצמו בעבודתו מכאן ואילך. כי בכל רגע נשפע לו חיות חדשה מחי החיים והאדם שקיים עתה אינו אותו אדם שמקודם, ממילא יכול להתחזק ולהתחדש בעבודתו בכל זמן ומצב.

זהו רמז הכתוב 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה', כי בבואו להקריב קרבן לה' לעסוק בעבודתו ולהקריב מעצמו להשם יתברך צריך מתחלה להקדים בחינת אדם - המורה על הכנעה ושברון לב. אבל אחר שנכנע ושפל בעצמו צריך לידע שדייקא 'מכם קרבן לה', שאף אם עומד במצב שפל מאד ומרגיש מרוחק מהשם יתברך בל יתייאש מלעסוק בעבודתו, כי אף בגודל שפלותו מצפה הבורא יתברך לעבודתו דייקא ועושה בה נחת רוח לעילא.

שהרי נשמה שנתת בי טהורה היא וחלק ה' שבקרבו דבוק בהשם יתברך כמקדם, ואין שום חילוף ושינוי באהבת הבורא

אזי לי מיצרי

ונפש כי תחטא (ד ב).

הרה"ק ר' יחיאל ממוש ז"ע כשהיה מסדר את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, אזי בהגיעו לפסוק זה, היה מתבטא ואומר: 'נעבאך נעבאך ונפש כי תחטא...'

מאורי אור

פרשת ויקרא באור רבותינו

בית המקדש - תיקון פגם אדם הראשון

ויקרא - אל"ף זעיר"א.

כי הנה כתבו בספרי המקובלים (עין ארצות החיים על תהלים א א) דקודם חטא אדם הראשון היה אות אל"ף ביושר - כאותיות יו"י ולא עקום, ומחטא אדם הראשון נפגם ונתעקם. ורמזוהו בכתוב (תהלים צב טו) 'להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו', כי הנה האל"ף כשהוא ביושר - יו"י הוא בגימטריא כ"ו כמנין אותיות השם הקדוש. והנה בצורת האדם רמז שם הוי"ה הקדוש, כי ב' העינים הם ב' יוד"ן, החוטם הוא אות וא"ו, וביחד גימטריא כ"ו כמנין הקדוש. וזהו 'להגיד כי ישר' - היינו כשהאל"ף הוא ביושר - יו"י, אז הוא ה" כי הוא בגימטריא כ"ו, וזהו 'צורי' - כמו שהוא צירת האדם ב' עינים וחוטם באמצע, כל זה היה כאשר 'לא עולתה בו' - היינו אילו לא חטא אדה"ר והיה האל"ף נשאר בישרותו.

והנה בבנין המשכן התחילו לתקן פגם אדם הראשון אך לא נגמר התיקון, והגמר יהיה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

וזה רמזו בכתוב כאן 'אדם כי יקריב', רמזו דעל ידי המשכן התחיל תיקון חטא אדם הראשון, אך גמר התיקון עדיין לא בא. וזהו הרמז באל"ף זעיר"א, כי רק הותחל בתיקון אות הא' שנתקלקלה, אך לא נתקנה לגמרי ואינה עומדת עדיין על מעמדה ותיקונה הצריך להיות.

מרח אדמו"ר מוהר"י זי"ע

הכנעה ושפלות בכל עליה והשגה

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (א א).

ויקרא נכתב בא' זעיר"א, והענין בזה כי בעת זוכה האדם להתקדש ולהדבק בהשם יתברך עומד בסכנה שלא יבואו בו הרהורי גאווה שמכחו ובכותו זכה לזה, ובזה יכול ח"ו לאבד השגתו ואור נפשו, כמאמר חז"ל (ערכין טו) שכביכול אין הקב"ה יכול לדור יחד עם בעל גאווה.

אמנם בעת זוכה לקדושה מלעילא שלא על ידי עבודתו, כקדושת שבת שנתעלית כל הבריאה ושבח לשרשה ובכללם נשמות ישראל הזוכים להתרומם ולהתקרב ליוצרים, נקל לו להשפיל עצמו בידועו שלא השיג הקדושה בעבודתו כי אם

במתנה מלעילא. ולכך שבת אותיות בשת (תיקוני זוהר הקדמה ג), כי ככל שזוכה יותר לאור שבת מתבייש ונכנע יותר לפני השם יתברך המאיר נפשו שלא לפי עבודתו ודרגתו.

אבל בעת זוכה לקדושה על ידי יגיעתו ועבודתו בתורה ומצוות, צריך התגברות יותר להשפיל עצמו ולידע שאינו משיג מאומה בכחו כי אם בכח השם יתברך המשפיע עליו תורתו, ויודה להשם יתברך שזיכהו לקבל ממנו יתברך שפע קדושת התורה.

זהו רמז הכתוב 'ויקרא אל משה', ויקרא מורה על קדושה הנשפעת מלעילא שקוראים לו אל הקדושה, ונכתב בא' זעיר"א להורות שיקטין עצמו לידע שאינו מכחו. אל רמז כדאי"ת בדברי חיים (סוף פרשת וישלח) שיש סדר צירוף אותיות אל-ל-ב-מ - מא' עד כ' אותיות עליה ומל' אותיות ירידה, ומורה תיבת אל שאף בעת זוכה לעליה על ידי יגיעת התורה בחינת אות א' מאותיות התורה שהיא מאותיות עליה, ישפיל עצמו בחינת אות ל' מאותיות ירידה.

וזהו ויקרא אל משה, כי הכח להשפיל עצמו ממש רבינו המשפיע דעת בנפשות ישראל, להדבק באמת בהשם יתברך ולידע שכל עלייתו והשגתו בכח עליון.

כ"ק מרח אדמו"ר שליט"א, ויקרא תשע"ב, ליל שבת

יגיעת התורה בכל כחו

וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו (ד א).

הנה סמיכה יש לה להיות בכל כחו, כי כפרת הקרבן על ידי שמוסר כל כחו להשם יתברך בביטול גמור. לכן המנהג שבעת מתחיל הילד ללמוד תורה מתחיל בפרשת הקרבנות ומסיים בפסוק זה, להורות לו שאף עסק התורה יש לו להיות בכל כחו, ביגיעה אמיתית בכל מצב ולא רק בעת שמרגיש חשק, ובהו' נרצה לו לכפר עליו'.

עוד יש רמז בזה כי אין סמיכה בבמת יחיד (עין רש"י כא), ומורה שהכפרה דוקא בכח הרבים כאשר היה ביהמ"ק מקום לכל ישראל, אבל היחיד לעצמו לא יוכל להשיג הכפרה.

כ"ק מרח אדמו"ר שליט"א

שעודת חומש לבן הרב חנוך העניך לנדאו הי"ו, ניסן תשע"ז

>>> המשך 'דברית קודש' מעמוד הקודם

הפנימיים של ישראל המפוזרים בשושן, לחדש אחדות נפשם ודבקוה בהשם יתברך שעומדת בכל זמן ולהתחזק מכאן ואילך בקבלת עול מלכותו ברצון בהתחדשות ובשמחה. ובזה זכו 'זנהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם' (שם ט א), שנתבטלה קלי' המן ונתגלה גודל האהבה והדבקות בין הבורא יתברך ובני ישראל שאין בה שינוי בכל מצב וזמן. ובכל שנה ושנה בבוא ימי הפורים נתעורר הארת אותו הזמן ונתגלה תוקף אהבתו יתברך לעם קרובו בכל מצב שהוא.

יעזור השם יתברך 'תתחדש כנשר נעורכי' - שזוכה להתחדש בעבודת הבורא באהבה ובשמחה ונקבל את קדושת ימי הפורים, וכשם ש עשה הקב"ה ניסים ונפלאות בימים ההם כן יעשה לנו ונזכה לגאולה השלמה על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

ויקרא זכור - תשס"ג, רעוא דרעיון

עבודת שבת זכור

לא לשכוח לתקן גם המעשים הטובים

מתחלה צריך האדם לתקן את הבחינת סור מרע, היינו לעשות תשובה על כל חטאיו, ואחרי שמתקן את הרע לגמרי אז גם יש לעשות תשובה גם על הטוב, היינו על התורה ותפלה וכל המצוות שלא עשה אותם לשמה בלתי לה' לבדו. וזהו 'והיה בהניח לך ה' אלקיך מכל אויבך מסביב (דברים כה ט), היינו כי מכל חטא ועוון נברא מלאך רע שטן ומשחית, וזה אויבי האדם ושונאיו המצירים לו, וכשעושה תשובה הם כלים ונאבדים ולא נשאר מהם כלל.

וזהו 'והיה בהניח לך ה' אלקיך מכל אויבך מסביב', כי המה בחינת 'סביב רשעים יתהלכו' (תהלים יב ט), היינו כשתתקן את הרע לגמרי אז אתה 'תמחה את זכר עמלק מתחת השמים', היינו מה שהתורה והמצוות שלך, המה עדיין תחת השמים כי בלא דחילו ורחימו לא פרחית לעילא, כדאי"ת בפסחים (ג) כתוב (תהלים קח ה) 'כי גדול מעל שמים חסדך' וכתוב (שם נג א) 'כי גדול עד שמים חסדך', כאן בעושיין לשמה כאן בעושיין שלא לשמה, מזה ידוע כי כל מעשה הטוב אם לא לשמה עדיין המה מתחת השמים, כי לא פרחית לעילא. ועל זה כתיב לא תשכח, כי עפ"י רוב יודעים שצריכין לעשות תשובה על חטאים, אבל שצריכין גם לעשות תשובה על מעשה הטוב שלא נעשית כראוי, זה שוכח האדם, ולכן אמרה תורה 'לא תשכח', ודפח"ח.

אמרי יעקב (כי תצא תרע"ח)

התרחקות מתאוות העולם כמו ממדות רעות

כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ כי כל שאור וכל דבר לא תקטירו ממנו אשה לה' (ב יא).

איתא מהגה"ק מאוסטרובצא צוק"ל (הובא בפרדס יוסף בפרשתן) במה דאי"תא בברייתא דפיטום הקטורת (ירושלמי יומא ד ה) אילו היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה 'כי כל שאור וכל דבר לא תקטירו ממנו אשה לה'. ולכאורה מה שאלה היא ולמה אין מערבין בה דבש, אחר שאיסורו מפורש בכתוב.

ומבאר דבעולת העוף כתיב (ב יז) 'ושסע אותו בכנפיו לא יבדיל', ובגמרא (זבחים סה) איתא 'לא יבדיל' - אין צריך להבדיל. וכתבו התוס' (ד"ה אלא) דכל היכא דמסברא חיצונה הוה אמינא דצריך, היינו מפרשינן הקרא דאין צריך ולא ללאו. אי"ה הו"א שכן הוא בהא דכתיב 'וכל דבש לא תקטירו' וגו' אחר שאם מערבין בה דבש אין יכולים לעמוד מפני ריחה, שאינו איסור רק שאין צריך להוסיף בה דבש. לזה אמרו מפני שהתורה אמרה 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו' וגו', שאחר שבשאוור לא נמצא שום טעם לחשוב שצריך להכניסו בקטורת, בוודאי כוונת התורה בקרא 'כי כל שאור' וגו' לאוסרו לגמרי. וכיון שכן בוודאי גם בדבש הנכתב באותו פסוק, איסורא איכא בהקרבתו ולא רק שאין צריך. יש לבאר דבה"ק בדרך רמז דאי"תא בחינוך (מצוה קיז) בטעם המצוה שלא להקריב שאור ודבש, כי שאור המגביה עצמו מורה על מדת הגאווה ודבש מורה על תענוגי העולם המתוקים. ושני ענינים אלו משורש עמלק, כדאי"תא בספ"ק עמלק גימטריא רם וכן התאוות משורש קלי' עמלק.

והנה כל מדות רעות ששרשם ממדת הגאווה מבין כל אחד בדעתו שהם מגונים ויש להתרחק מהם, אמנם עניני תאוות היתר יש הסוברים שכיון שאין בהם איסור מה טעם צריך להתרחק ולהתקדש במוותר. לכן אמר הכתוב 'כי כל שאור וכל דבש' ללמוד דבש משאוור, כשם שיש להתרחק ממדות רעות כן מתאוות רעות אף אם אין אסורות יש להתקדש ולהנזר מהם ובזה נמחה זכר עמלק.

כ"ק מרח אדמו"ר שליט"א, ויקרא - זכור תשס"ח, קידושא רבא

נראדה אור

ימי הפורים תשפ"ג
גליון ריו שנה ה'

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענע

שיחות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במשך השולחן הטהור - פורים תשפ"ג

בכל דבר שבקדושה מוחים את עמלק

בבית אהרן (לפורים טו). כתב וז"ל: 'כתוב זאת זכרון בספר וגו' כי מחה אמחה את זכר עמלק' וגו' (שמות יז יג-ד), פירוש על ידי מה שנכתב בספר על ידי זה נמחה זכר עמלק, כל מה שהספר נכתב יותר דהיינו תורה שבע"פ אזי יותר נמחה זכר עמלק.

ועוד כתב שם כל איש ישראל כל מה שהוא עושה צריך לראות שבו העשייה יתמחה הזכר של עמלק, וכאשר יהיה נזהר בזה כל בר ישראל אזי בטוח אני אשר חיש מהר יהיו פטורים מכל הצרות, עכ"ל.

כי קלי עמלק היא שיש איזו מציאות בעולם מבלעדי השם יתברך - משהו חוץ מאין עוד מלבדו, ובכל דבר טוב שעושים - תורה תפלה הנחת תפילין וכו', צריך לכון לגלות בזה מציאות ה' ולמחות זכר קלי עמלק. ומבטיח הבית אהרן שאם כל ישראל יזהרו בזה יתפטרו במהרה מכל הצרות הן בגשמיות והן ברוחניות.

[צוה לומר 'תמחה את זכר עמלק']

ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו (אסתר ח א).

זעקה על ההסתר שאינה מלוכשת בדיבור

ותדבר היינו שדיברה דיבורים, אמנם לא כתיב מה דיברה רק ותבך. כי כאשר נפלה לפני המלך לא היו לה דיבורים רק פרצה בבכי על שיש כזו גזירה ורק אחר כך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגני. כאשר יהודי עומד במצב של נסיון והסתר, צריך להתבונן שהבורא יתברך ברא עולם מאיר כל כך שיוכל להתגלות בכולו אור ה'. ולמעשה מגיע כזה מחוצף - כזה המן ועמלק ומבקש להכחיש כל כבוד ה' שבבריא, ואת הזעקה על זה אי אפשר כלל להלביש במילים רק לזעוק מעומק הלב הלא הקב"ה ברא את העולם ועבור מה - האם בכדי שיהיו נסיונות והסתרם על ידי המן וכל כחות היפך הטוב, האם בכדי שיוצרכו להתמודד עם מציאות שמכחישה מציאותו יתברך. וזעקה זו מעוררת את הרצון העליון שלמעלה מבחינת דיבור ומסלקת את כל ההסתרם. כך היה אצל אסתר שנפלה לפני המלך ולא היו לה דיבורים, רק בכתה על גודל ההסתר. ובבכיה זו עוררה למעלה את השורש שקודם הדיבור, כדאיא בזה"ק (בשלה נב): במה שנאמר בקריעת ים סוף 'מה תצעק אלי' (שמות יד טו) - בעתיקא תליא מילתא, שנתעורר בבכיותה הרצון העליון ועל ידי זה זכו לישועה.

בפורים מתגלה המציאות האמיתית של העולם

תמיד חושבים שהמציאות שנראית כל השנה היא המציאות האמיתית, ומה שרואים ומרגישים בפורים אינו ממש המציאות האמיתית. אמנם בפורים מברכים 'על מקרא מגלה' כי האמת בדיוק ההיפך, כל השנה מחופשים והמציאות האמיתית נסתרת ובפורים מתגלה האמת.

המשך בעמוד הבא >>>

אין כסף נחשב בימי שלמה מאומה' (מלכים א' כא), לעתיד לבוא כל עניני עוה"ז לא יהיו נחשבים מאומה רק לעשות רצונו יתברך, כאשר לכל ישראל יהא שפע וירגישו טעם אמיתי בעבודת ה', אמנם כיום העולם כל כך מבלבל, 'טעמו וראו כי טוב ה'".

[צוה לומר טעמו וראו]

אלא שיכול אדם לסבור שאמנם טוב לעבוד את ה' למי שדבוק כל ימיו בתורה ועבודה, לאלו שזכו תמיד לערנען גישמאק אין דאווענען גישמאק, אבל מה יהיה איתי - הלא איני כזה ועדיין יש לי טעם בעוה"ז ואין לי גישמאק בתורה ואם כן אני אבוד.

מארוז המן לברוך מרדכי בבת אחת

על זה אמרו מיחייב איני לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארוז המן לברוך מרדכי. כפי שביארנו שאם מרגיש אדם שחייב איני, שעוסק בתורה ותפלה רק כי חייב, על ידי לבסומי בפוריא שמשתכר ביום הפורים ידע את התענוג שיש בתורה ועבודת ה', ואף אם אין מרגישים תמיד את הטעם, יש לדעת שהאמת שיש בזה טעם ותענוג גם אם עתה איני מרגיש זאת.

ואף אם עד עתה אינו מרגיש תענוג בתורה ותפלה וסובר שאינו יכול להשתנות, או שצריך לפחות חמש שנים כדי לעשות מהפך ואין לו כח לכך, לזה אמרו עד דלא ידע בין ארוז המן לברוך מרדכי - הנך סבור שאתה עסוק עם ארוז המן, יש לי נסיונות והעוה"ז מפריע לי, יש לי כל מיני בעיות ובלבולים ואיני יכול להשתנות, ביום הפורים עד דלא ידע בין ארוז המן לברוך מרדכי - אין שום דבר שמבדיל ביניהם וברגע אחד יכול להתהפך מארוז המן לברוך מרדכי.

כדאיא במשנה (קידושין מט): המקדש את האשה על מנת שאני צדיק גמור אפילו רשע גמור מקודשת שמה הרהר תשובה בלבו, הלא מדברים מקידושין דאורייתא, ממיתות ב"ד ואעפ"כ מסתפקים בקידושין שמה הרהר תשובה בלבו. חייב איני - אם מרגיש שעוסק בכל העבודה רק כי חייב, לבסומי בפוריא - על ידי פורים יכול לקבל גישמאק בעבודת ה', עד דלא ידע בין ארוז המן לברוך מרדכי - זה לא לוקח חמש שנים, אף אם רגע קודם הרגיש בבחינת ארוז המן שאינו מחובר ואינו שייך לברוך מרדכי, ברגע אחד יכול להתהפך - שמה הרהר תשובה בלבו.

אדם חושב שאין זה בשבילו - האם אני ילמד כל יום כמו אלו המתמידים בתורה בחשק. אומרים לו בפורים עזוב כבר את כל העבר, העבר אין - כל מה שהיה כבר אינו קיים, עד עתה אמנם היה במצב של ארוז המן ועתה נעשה בבת אחת ברוך מרדכי.

[צוה לומר 'ארוז המן... ברוך מרדכי' מ'שונת יעקב' ניגון מודי"ן]

אמר רבא מיחייב איני לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארוז המן לברוך מרדכי (מגילה ז).

האם לומדים ומתפללים רק כי חייבים

יהודי צריך להיות כשור לעול וכחמור למשא, ללמוד תורה לקיים מצוות להתפלל ולעשות רצון ה' בכל ענין. אמנם הרבה פעמים מרגיש האדם שחייב איני - הוא עושה כי הוא חייב, כי אין לו ברירה. אמנם נכון שכל יהודי מחייב אבל האם לומדים תורה רק כי חייבים, האם יהודי שזוכה לטעם בתורה לומד כי חייב איני, הלא מי שזוכה לטעם בתורה אין לו תענוג יותר גדול ותענוגי עוה"ז אינם אלא משל ודמיון לתענוג התורה. מה הם תענוגי עוה"ז, שמונים - תשעים שנה פארפאטשקעט מען זיך עם הבלים שלא נותר מהם מאומה, אבל תורה היא תענוג נצחי, הכיצד יתכן שלומדים רק כי חייב איני.

האם מתפללים כי חייבים להתפלל - קמים בבוקר לתפלה כי חייבים, מי שכבר טעם יודע - האם יש תענוג גדול יותר מלהשכים בבוקר ללמוד לפני התפלה, האם יש תענוג עוה"ז, כן - עוה"ז, יותר מתפלה שיהודי מתפלל, שזוכה לומר מילה לפני השם יתברך מתוך דבקות, שעומד לפני ה' ואומר 'הי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו'.

הבעיה היא רק שעמלק מעמיד כל כך הרבה מחיצות, כאשר תלו את המן זה עדיין לא נגמר, לכן היהודי לא תמיד מרגיש את התענוג שבתורה ותפלה, עבור זה יש את יום הפורים, שאם חייב איני - אם מרגיש שעוסק בתורה ותפלה ומצוות רק כי חייב, אין לי כח, זה מדי קשה לי, נותנים לו אחת בשנה לבסומי בפוריא - לטעום ביום זה את התענוג האמיתי. ביום זה מסתלקים כל המחיצות ומתגלים כל ההסתרם - כל מה שמרגישים תמיד שקשה ללמוד וקשה להתפלל.

הלא מי שאומר שקשה ללמוד דוד המלך מכחישו, דוד המלך אומר בתהלים (תהלים ט' א) 'ומתוקים מדבש ונופת צופים' - שכל תענוגי העולם שקיימים התורה יותר מתוקה מהם והכיצד יתכן שקשה לעסוק בתורה. וזהו עיקר הפורים שנתגלה יסוד אבא - התענוג האמיתי שבתורה ועבודה וכל תענוגי העולם הם בושה, כיום נעשה מצב שאין זה בושה, אדם לא מתבייש לדבר ולהיות מחובר לתענוגים אלו, אבל בפורים על ידי בפוריא יהא לבסומי - יתגלה לו מה באמת מתוק.

האם יתכן שיש תענוג גדול מלימוד תורה

בואו נדבר לשכל - האם יתכן שמציאות שהיא אין ואפס ואפילו לא כקליפת חרדל נגד א"ס ב"ה, תהא מתוקה יותר מתורה שהיא חכמתו יתברך. לכן יש את יום הפורים שהוא יום אחד שמעמידים את האדם על נקודת האמת, מגילת אסתר - לגלות את ההסתר ולישר את האדם שיעמוד במצב נכון.

היום היה אצלי אדם שפירש מה שנאמר במגילה (א ה) 'וכדי בזיון וקצף', דאיתא מצדיקים שיהודי שיש לו בזיונות גדולים יש לו כח לפעול ישועות, כפי שהתפרסמו בזמננו כמה סיפורים על אנשים שביזו אותם מאד ובאותה שעה בירכו מישהו ופעלו לו ישועה. וזהו 'וכדי בזיון וקצף' - שהבזיון כדאי לאדם.

אמרתיו לו שפירוש זה מראה תמונה נכונה של כל מציאות העוה"ה, כאשר עומד אדם ובא מישהו וגורם לו בזיונות עצומים, ומתוך זה זוכה בשעת מעשה לדרגה עצומה של הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים. והנה העומד מן הצד ומביט על המתרחש נראה לו שאותו אדם מסכן כאשר ביישו אותו מאד, אבל האמת בדיוק הפוך שבאותה שעה שנראה כ"כ מסכן נושע בענין שהיה צריך להמתין שנים ארוכות. ומזה נלמד שכל מה שהננו רואים בעינינו אינו בהכרח המציאות האמיתית.

גילוי האוישר והתענוג שבעבודת ה'

זהו מגילת אסתר שמתגלה המציאות האמיתית של העולם שהיה נסתר, כי בימות השנה נראה לפעמים שאותם שמתענגים בתענוגי עוה"ה מצליחים ומאושרים ואתם ששומרים עצמם בקדושה מסכנים, כמאמר הכתוב (ישעיהו נט טו) 'זסר מרע משתולל' - שאותו הסר מרע נראה כאדם מזור. אבל ביום זה מראים את העולם האמיתי, מראים שיש בריאה שכל מציאותה ונגלה כבוד ה' - אין עוד מלבדו.

כפי שזימרו עתה 'עבדו את ה' בשמחה', אף שברוך כלל קוראים עבודה לדבר שדורש עמל ולא כל כך נחמד לעשותו, אבל עבודת ה' היא אחרת. כדכתיב (בראשית מט טו) 'וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה' - ואימתי טוב ונעים כאשר 'ויט שכמו לסבול'. בעת שמשליך עצמו לקבל עול תורה רואה שעבודת ה' היא דבר נעים, עבודת עוה"ה אמנם אינה עבודה בשמחה ואדם רוצה להיפטר ממנה, והיה מאושר אם היה יכול לקבל משכורתו מבלי לעבוד, אבל עבדו את ה' - בשמחה, הוא שמח שזוכה לתת מעצמו להשם יתברך ולמלא בזה תכלית הבריאה.

בורא שמים וארץ ויעמדו כאחד (פיוט יעידון גידון).
הקב"ה ברא שמים - עולמות עליונים וארץ - עולם גשמי, והתכלית בזה ויעמדו כאחד שיהיו העליונים והתחתונים מחוברים כמציאות אחת.

רם על כל רמים ורוכב על עננים מלך עליון וסולח לעוונים (פיוט יעידון גידון).

במגילה (ג א) כתיב 'וישם את כסאו מעל כל השרים אשר איתו', המן חשב שיש לו איזו מציאות והוא גבוה מכולם, אבל האמת כדכתיב (שמות טו א) 'אשירה לה' כי גאה גאה' - שמתגאה על גאים (רש"י עם פ"ה התרגום), הקב"ה גבוה מכולם ומשפיל גאים עדי ארץ. הכל רק דמיון ואחיות עינים בתקופה הקצרה שעוד נותר לנו בגלות ובמהרה יבוא הזמן שיתגלה שהקב"ה רם על רמים.

עבודת ימי החשכות מרכבה להשם יתברך

ורוכב על עננים - באותו זמן אף יתגלה שעבודת ימי הגלות שהיתה מתוך חשכות והסתר כל כך חביבה לפני השם

יתברך. בזמן שכל כך חשוך - 'ואומר אך חושך ישופני' (תהלים קלט יא) ונראה שאין לכך קץ, כאשר המצב נראה כל כך יבש ללא שום לחלוחית ואעפ"כ 'כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך' (שם מד יח). בורא עולם, כל כך הרבה ימי חשכות אבל לא יעזור מאומה, אנו עמך - יהיה מה שיהיה. ובבוא זמן הגאולה יראו שבחשכות ובהסתר הזה הקב"ה רוכב על עננים, אותם עננים - ההסתר והחשכות של זמן הגלות היו כביכול המרכבה הגדולה ביותר להשם יתברך.

מתנת המלך - טהרה בשלמות

מלך עליון וסולח לעוונים - רבש"ע הבט על עמך ישראל כיצד מקיימים מצות מתנות לאביונים כנאמר במגילה, כיצד אינם משגיחים על ממונם, וכי מי מביט על ממון - כל אשר לאיש יתן בעד נפשו, אפשר לקיים את המצוה רק כדי לצאת ידי חובה, אבל ישראל אין מדקדקין במעוות פורים ונותנים לכל הפושט יד. רבש"ע הבט נא מה נותנים לך עמך ישראל וכיצד אמר הרה"ק מבארדיטשוב - ומה תתן אתה בני חיי ומזוני.

[צוה לומר 'בני חיי ומזוני' ... מזמר הרה"ק מבארדיטשוב]

רבש"ע תן לנו אתה לטהר אותנו מכל רע, אתה הרי נותן בעין יפה, תנקה אותנו עד השורש, כל אחד מגלגול זה מכל הגלגולים עד הפגם הראשון, כי זהו מתנה של מלך שנותן הכל בשלמות. חייב איניש - אם האדם חייב, העצה לכך - לבסומי בפוריא, עד עתה היה חייב ומעתה נעשה זכאי, זו מתנתו של מלך עליון שהוא סולח לעוונים.

עמוד, וכן המנהג בעולם שלא לעשות. אך יחידי סגולה הבאים בסוד ה' ינהגו כארז"ל.

משמרת שלום

עניית את תפלת מרדכי

פעם הגיע אל מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע חולה אחד רח"ל שהיה שמו מרדכי, וביקש ממרן זי"ע שיברכהו לישועה גדולה. שאלהו מרן זי"ע התאמין אשר מרדכי מהמגילה היה צדיק, ויען לו הן. שוב שאל אותו התאמין אשר מרדכי בן גיטל מנעשכ"ז הוא צדיק, ויען לו הן. ושוב אמר הס"ק ז"ל אליו, העולם אומרים עלי כי אני צדיק ושמי גם כן מרדכי התאמין זאת, והשיב לו גם כן הן. ואמר לו אנחנו שלשה מרדכי, מסכימים אנחנו אשר מרדכי הזה יהיה בריא חזק ויתרפא רפואה שלמה, וכן היה.

הטעם שאין עונים ב"ה וב"ש בברכות המגילה

המנהג להכריז קודם ברכות המגילה שלא יענו 'ברוך הוא וברוך שמו'. יש לברך בדרך רמז כי 'ברוך הוא' מורה על ענינים רוחניים כדאיתא בארז"ל, 'ונהפוך הוא' - שעל ידי שנתגלה אור מעולם הבינה - בחינת 'הוא' נתהפך הכל לטובה. 'ברוך שמו' מורה על ענינים גשמיים כפי שאומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' שקאי על הזמן דלעתיד שיתגלה אלקותו יתברך בגשמיות העולם. ולכך אומרים תמיד ברוך הוא וברוך שמו שהוא גילוי אלקותו יתברך בענינים רוחניים ובענינים גשמיים.

אמנם בפורים הגשמיות והרוחניות מציאות אחת ללא שום חילוק, שנתגלה אורו יתברך בגשמיות העולם כאותו גילוי ממש שבענינים רוחניים ואין שום הבדל ומחיצה בין הגוף והנשמה, כנאמר בנס פורים (תהלים צח ג; ועיין מגילה יא). 'ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו', שנתגלה מלכותו יתברך עד המקומות המגושמים ביותר בתחתית הארץ. ממילא אין מקום לומר ב"ה וב"ש שמורה על חילוק באופן הגילוי בגשמיות וברוחניות.

בדרך זו נתבאר מה שמכריזים בברכות השופר ב"ה שלא יענו ב"ה וב"ש, כי השופר בחינה דלעתיד כדכתיב (ישעיהו כו יג) 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול' - גדול מכלל דאיכא קטן, שהוא שופר ד"ה ששייך לבחינת חירות דלעתיד שיתגלה מלכותו יתברך בשלמות במציאות הגשמית.

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א, סעודת פורים, תשע"ז

רמזי פורים ומגילת אסתר

במשנת רבינו הקדוש מרנא ברוך מרדכי היהודי - אדמו"ר האמצעי זי"ע

ברוך מרדכי גורם לארור המן

כתב רבינו הגה"ק מוהר"ש מבראהין זי"ע בהקדמה לספה"ק דברי שלום: הנה אא"ז אדמו"ר הזקן זי"ע סיפר, שכאשר נולד א"א ז"ל היה אז אצל זקינו הק' ר' אשר ז"ל מסטאלין. וביום ברית מילה שלו ראה אותו קודם התפילה הולך אנה ואנה בעומק המחשבה, אמר לו זקני הנ"ל אני יודע עומק המחשבה שלכם, אתם חושבים בקריאת שם הילד. והשיב לו יפה כיוונת כי אני רוצה לקרותו ברוך על שם רבי הק' ממעזיבו ואני רוצה לקרותו מרדכי על שם זקני הק' מלעכוויטש, וספק אצלי לצרף השמות יחדיו.

ואמר לו זקני [- מסטאלין] זי"ע הנה אספרה לכם איזה מעשה, כי פעם אחת היתה איזה מלשינות על זקני מלעכוויטש וברח לאיזה עיר, ואז היתה מלשינות גם כן על קה"ק ממעזיבו וברח גם הוא להעיר הנ"ל. ואמר לו הק' ממעזיבו לזקני, היום אנחנו ברוך מרדכי ויהיה ארור המן [- וכך היו שאחר זמן מועט מת הרשע ובטלה הגזירה], הלא הוא עצמו צירף השמות ביחד. וקרא אותו הקדוש ר' אשר, ברוך מרדכי, על שם זקנו ועל שם קה"ק ממעזיבו.

העובד השי"ת בהסתר נושא חן בעיני אלקים ואדם

עוד נמצא בהקדמה לדברי שלום: פעם אחת קרא עליו א"ז [- אדמו"ר הזקן] ז"ל הפסוק הזה (אסתר בטו) 'ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה', כי מי שמעשיו הטובים בהסתר נושא חן בעיני כל רואיו, כי באמת החן אשר היה עליו אין לשער ואין להעריך.

כל התוקף בלקיים

את כל תוקף לקיים וגו' (ט טט).

שמעתי מאבא מארי עט"ר בוצינא קדישא ברוך מרדכי היהודי נ"ע, שחבר ביחד את 'כל תוקף' - 'לקיים', ישישים כל התוקף בלקיים.

דברי שלום

המן הולך ובוכה ומרדכי בא ברנה

אבא מארי זצ"ל אמר פעם אחת בסעודה שלישית של שבת קודש כשחל פורים במוצאי שבת קודש, בעת אמירת 'שיר המעלות' קודם ברכת המזון, 'הלך ילך ובכה נושא משך הזרע' (תהלים קכג ו), 'נושא משך הזרע' ראשי תיבות המ"ן, 'בא יבא ברנה' עם הכולל גימטריא מרדכי.

דברי שלום

עמוד בסוף המגילה

במגילה של אבא מארי זצ"ל היה לה עמוד בסופה.

כן כתב בספר יסוד ושורש העבודה (שער המפקד סוף פ"ה) וז"ל, ויזהר מאד לעשות במגילה עמוד בסופה, כי הוא דינא דגמרא (עיין בב"ב יג), והובא בשו"ע (סי' תרצא ס"ב) והובא ג"כ בכתבי הארז"ל (שער ר"ח ופורים פ"ו) על דרך סוד, עכ"ל. וכן כתב הגרי"א בבאורו (על השו"ע שם) שצריך לעשות עמוד בסופה, עיי"ש. ועיין בהגהת רמ"א (שם) ובט"ז (סק"ב) דס"ל דטוב יותר שלא לעשות

אספנו לי חסידי...

שיחת חברים בדרכי רבותינו

סעודת ליל פורים

עעשה נורא עהגה"ק בעל 'עעשה רוקח' | חייב איניש לבסופי - בין... | בפורים נתגלה כי הגוף אינו עעכב בעצם את גולוי אוד הנשמה | הכל עתוקן לסעודה | לא תתכן התגשמות עסעודת פורים | לדעת 'עה' - 'זה'... | ישועות ורפואות בזכות עבודת ימי הפורים

ליל פורים, שעה שהרחוב כולו שש ושמה, התאספו רעים האהובים לסעודת ליל פורים, סעודת הלילה של הנס, כשעדיין הנס אינו מאיר כביום, כפירוש רבינו שמואל די אוזידא על דברי הגמרא 'חייב אדם לקרוא המגילה בלילה ולשנותה ביום', כי הרי נס המגילה היה בתוך הטבע כידוע, המן מרד ופשע במלך בכמה אופנים כמבואר שם, ובעצם מיתתו היתה יכולה להתלבש בדרכ הטבע.

אך על זה אמרו חז"ל 'חייב אדם לקרוא המגילה בלילה' - קריאת המגילה, האמונה בניסים של למעלה מדרך הטבע, צריכה להיות אף בתוך הדברים הנראים לנו כטבע, אף אם נראה לנו שבדיוק ביום בו היינו צריכים להוציא סכום גדול הגיע הכסף ממקום צפוי לחלוטין, הרי נס ויד ה' הוא, אין דבר נעלם ממנו, ואין שום טבע בעולם. בפורים מגלים לנו כי כל הטבע - נס אחד גדול הוא.

אהרן יוסף: ראש החבורה פתח בדברי רבינו שמואל בן אוזידא בפירושו על המגילה. אכן דברים מאירים ושמחים המכניסים אותנו מעט לעולמו הפנימי של היהודי בימי הגלות הארוכים, אין שום מציאות מבלעדיו ית', ואין שום טבע בעולם, בימי הפורים מתגלה הארה זו ביותר ובתוקף, הגבול בין העולם החומרי לעולם הרוחני מטשטש, ואפילו יום חול שמותר בעשיית מלאכה נהפך ליום שמחה של למעלה מדרך הטבע.

ברוך מרדכי: כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א נוהג מדי ליל פורים בעת הסעודה לספר סיפור קדוש, המסובים על שולחנו מטבע הדברים כבר יודעים ומכירים את הסיפור, והיות שאדמו"ר שליט"א עדיין מספרו מן הסתם ענין יש בו על כן נספרו גם אנחנו.

היה זה בעיר הגדולה לאלקים 'אמסטרדם' אשר בהולנד המדינה, העיר אמסטרדם בנויה כידוע כחצי אי, כך שחלק גדול מהעיר מוקפת ים משלוש צדיה, ויהי היום מספר ימים קודם פורים הגיח מלב ים דג - לווייתן ענק ואימתני והחל לכרסם בשלווה את קרקע החוף, בתחילה היה נראה זה כמחזה סוריאליסטי - דג אוכל אדמה, אך ככל שנקפו הימים והשעות התברר להוות התושבים כי לא מדובר בבדיחה כלל, והדג מתכוון לכך ברצינות...

שלמה חיים: הדג אכל ולא ידע שבע, עד שקברניטי העיר שכידוע עיר בירה היא, התחילו לחשוש לשלומה של העיר, כי המים החלו מתקרבים עוד ועוד לבתי התושבים ועוד רגע יתחיל הדג לשמוט את הקרקע מתחת לרגליהם - פשוטו כמשמעו, כמובן שמשמר החופים ניסה לירות בדג ולהרחיקו מן החוף אך הדג - כמו שריון קשקשי ברזל לו וכל חיצו המוות החליקו מעליו ללא שיישרט אפילו.

התכנסה לה ישיבת חירום בבית המלוכה בדיון על הסכנה הקיומית הנשקפת לעיר וכל העצות העלו חרס, עד שהחליט המלך לקרוא לנכבדי טובי קהילת יהודי אמסטרדם, שבאותם ימים שגשגה עד מאד, והטיל עליהם את המשימה 'לסדר' את הדג ולפתור את העיר מצרה זו. יותר משהיתה זו בקשה, היתה זו גזירה, שכן הזהירים המלך שבאם לא תיפתר הבעיה תוך שלושה ימים, יגורשו כל יהודי המדינה.

ברוך מרדכי: תיכף ומיד רצו ראשי הקהל לרדם ומאורם - הגאון הקדוש המקובל ר' אלעזר רוקח בעל 'מעשה רוקח' ושחו לו בדאגה על אודות הצרה הגדולה שנחתה עליהם כרעם ביום בהיר בערבו של פורים, ראשי הקהל הציעו לגזור ימי תענית ולבטל את שמחת פורים, אך רבי אלעזר לא הסכים לכך בשום אופן והורה להם להותיר לו את הטיפול בעניינו של הדג.

כך חלפו יום ויומיים ובלילה השלישי - ליל פורים היה, מורה הגה"ק ר' אלעזר להכריז בכל בתי הכנסיות של העיר שהשנה, למרות שבהלכה מפורש שחייב משתה ושמחה הוא רק ביום, מכל מקום יחגגו את ליל פורים כמו ביומו, ישתו יין כמים ויתבסמו בליל פורים כדת, כל בני העיר החלו בסעודות גדולות, משתה ושמחה כדת של יום ויליה...

המלך שולח שליחים לאזור היהודים, מצפה לשמוע שהיהודים קורעים שערי שמים בבכיות ותחנונים לבטל את רוע הגזירה, וכשמוע המלך שהיהודים ששים ושמחים בעשיית רצון קונם במאכל ומשתה תמה מאד, ויקרא לראשי הקהל לבירור פשר הדברים, ראשי הקהל משיבים כי כן צוה לנו רבינו הקדוש ואין לנו רשות להרהר אחריו אפילו במעט, לכשצוה המלך לקרוא לרבי אלעזר בקש ר' אלעזר לשאול אם יכול לבוא למחרת וייעתר לו המלך.

למחרת בבוקר - יום הפורים ותהום כל העיר, קרבי הדג התפוצצו וימת, והים כולו נהפך לאדום מדמו של הדג. כששמע הקדוש ר' אלעזר שבני העיר משוחחים על נס הפורים שהמשיך עבורם רבם הגדול, נענה ואמר כי 'מחזור ויטרי' מפורש הוא, בסדר ליל פורים

איתא שם פיוט בשם רש"י הק' ששם כתב בזה"ל, 'הכלילי עיניים מיין, ואויבנו יהיו כאין, בליל חג פורים', מכאן הסיק רבי אלעזר שבכדי לבטל קליפה וגזירה נוראה זו על בני העיר לשמוח ולשתות יין בליל פורים וכך תתבטל הגזירה.

אפרים: ברוך מרדכי פתח כי מרן אדמו"ר שליט"א רגיל לספר זאת מדי שנה בשנה, אם כן וודאי עבודת ליל פורים טמונה בסיפור זה. אם יורשה לי לומר הרי שכאמור בדברי הפתיחה, ליל פורים הוא זמן

של טרום הארת הגאולה בגילוי, עדיין איננו רואים את ישועת ה' עין בעין, מכל מקום - חכלילי עיניים מיין, הביטו במציאות האמיתית של הבריאה, אין צרות, אין יסורים, אין נסיונות, ואין גלות, אולי אפשר לומר כי החיוב של איניש לבסומי הוא רק ביום הפורים, כי כאמור סיבת השתיה הוא שבביל שנצא קצת מהעולם החשוך והנמוך בו אנו נמצאים ואילו בליל פורים, אין צורך לכל זה. כי בליל פורים עצם קריאת המגילה אף בלילה בחושך מורה לנו כי ניסים קורים תמיד, בכל מצב ובכל זמן.

שלמה חיים: דברייך נפלאים, כעת עולה בדעתי בתוספת לדברייך, שלכן כתב רש"י על 'חייב איניש לבסומי' - ביין, כי ביום החיוב להתבסם הוא ביין אבל בלילה, בלילה מתבסמים מעצם ההכרה כי לא יטוש ה' עמו, על כן הוצרך רש"י להדגיש כי ביום החיוב הוא ביין, אבל בהכרה זו לא ניתן לחייב בני אדם ומי שזוכה - זוכה, כמובן שהדברים הם ברוח הימים ובדרך צחות...

ראש החבורה: דיבורים נפלאים שמענו כאן, ראשית על עצם מעלת לילה זה, לילה שבו ניתן להרגיש ולהכיר את ניסי הש"ת העצומים עמנו ועם זרענו, זאת ועוד בסיפור שברוך מרדכי סיפר ניתן ללמוד כי הצדיק ר' אלעזר רוקח לא הוסיף בתעניתים ותפילות לביטול רוע הגזירה, הוא הוסיף אך ורק בסעודת פורים, הוסיף נדבך פנימי יותר, עמוק יותר למשתה ושמחה בפורים, משתה ושמחה לא רק על הגאולה והישועה, משתה ושמחה על עצם החושך, על מציאות הש"ת גם בתוך החושך!

אהרן יוסף: ידועים דברי ה'לבוש' מדוע תקנו משתה ושמחה בפורים, בגלל שבפורים היתה הגזירה על הגופים על כן שמחים עם הגוף. הקשה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א קושיה מתוקה האופיינית כל כך למשנתו המאירה את עינינו זה עשרות שנים בלע"ה.

גוף?! גזירה על הגוף, ישועה לגוף, היכן הגוף נהיה פה מחותן?! כל הדורות, כל הימים עמלו לעקור ולשרש כל נים ונים מהגוף, מליני יהודים ששו ושמחו לעשות רצון קונם ולמסור את גופם ונפשם להש"ת ללא שום פקפוק והיסוס, ואילו בפורים?! אלפי שנים חוגגים על שגופם של אבותינו ניצלו?! הרי היתה זו גזירת שמד, כל סיבת הגזירה היא מפני שדתיים שונות מכל עם, אדרבא, על היהודים היה למסור את נפשם בשמחה.

משיב כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. כשאכלו היהודים בסעודת אחשוורוש - אחד הגורמים לגזירת הכליה, לא אכלו חס ושלוש מאכלות אסורות כידוע, ופגמם היה על שנהנה, הגאה שכזו שהיא ניתוק בין הגוף לנשמה. אכן - אמרו הם לעצמם - יש לנו נשמה שהיא חלק אלו-ה ממעל, אבל מה כל זה קשור להנאותינו הגשמיות, אנחנו נהנה, נשמח עם הגוף ורצונותיו, וגם נעבוד את הש"ת.

ברוך מרדכי: מה מתקו הדיבורים המאירים ברעוא דרעוין בשבת שעלע"ט. אסתר המלכה שהיא השכינה הקדושה אומרת למרדכי הצדיק - יסוד העולם הכולל נשמות ישראל - לך כנוס את כל היהודים וצומו עלי, וידן! אל תצומו על הגוף שלכם שנמצא בסכנה, אל תבכו על הגשמיות שלכם, צומו עלי, על הגלות הנוראה בה השכינה שרויה!

כשעם ישראל שמעו זאת ואכן קיימו את ציוויה זכו להבנה הנוראה כי הגוף הוא חלק בלתי נפרד ממצאות הרוממות של היהודי, ולכן כשנתבטלה הגזירה, על ידי שבני ישראל הכירו בכך שהגוף שלהם בסכנה אזי גם השכינה בצער, על כרחך שגוף היהודי השמור בקדושה הוא חלק בלתי נפרד, מהדרך והסולם העולה בית אל-ל. זהו היום טוב שעושים בפורים, דווקא

על הצלת הגופים, שמחים אנו על הגילוי שהגוף והנשמה – חד הם, כשהגוף בקדושה, כשהגוף אינו נגרר אחר כל משאלות ליבו, מבהיקה הנשמה באור יקרות.

אהרן יוסף: פרייט זיך ברודער – שמחו נא. אכלו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו! באחת השנים התלהט כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במשך כל יום הפורים הן בסעודת פורים בביתו והן לעת ערב בעריכת השולחן באמרו שלא יתכן בעולם סעודת פורים תגשם, כי אם נפסק בהלכה שאסור להתענות בפורים אפילו תענית חלום ומי שהתענית תענוג לו, ויש מצוה רבה באכילה ושתייה, וכי יצווה השי"ת הטוב והמטיב ביום נשגב זה להלעיטנו בסם המוות חס וחלילה, בדברים המרחיקים אותנו מדבקות בו ית"ש?! על כרחך שאין מציאות של התגשמות מסעודת פורים! סעודת פורים היא בחינת אכילת הקנה שזוכים אנו לה ביום הכיפורים!

אפרים: כבר גילה לנו כ"ק מרן אדמו"ר הזקן זי"ע. סעודת פורים מתקנת את כל הפגמים עד השורש, 'הכל מתוקן לסעודה' אמר הוא בלשון חז"ל – כל רומז על מידת היסוד כידוע, 'הכל' מידת היסוד נתקנת בסעודה עילאה זו, כי בפורים אנו שמחים על גילוי של אחדות הגוף והנשמה ללא שום מציצה.

ראש החבורה: דיבורים נשגבים ונוראים נשמעים כאן, בפורים מתגלה ראשית מחשבת הבריאה, גוף ונשמה מאוחדים ללא פגם, חומר שאינו מעכב מהנשמה את עבודתה בשלימות.

אך אל לנו להסתפק רק בהארת יום זה, כמאמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א 'רבי נטע נטיעה בפורים', רבי נטע את הפורים שיצמיח פירות לכל השנה, שלא ישאיר אותנו כפי שהיינו לפני יום הפורים, שנצליח לכוף את הגוף לרצון השי"ת.

שלמה חיים: אסיים רק בעוד דיבור מאיר מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. 'מה' – הוא לשון שאלה, תמיהה, 'זה' – הוא תשובה כאדם האומר לחברו 'הנה זה', אסתר המלכה – השכינה הקדושה חפצה שכלל ישראל ידע שכל העולם הזה – ההסתר הנורא והנסיונות הקשים והמרים, רבונו של עולם – מה? עד כמה נסבול צרות וייסורים? עד מתי? עד מתי ייעשו ילדים צעירים יתומים רח"ל? עד מתי יתגלגלו אנשים ויתיסרו על מיטת חוליים? עד מתי יתאמץ עובד ה' לשמור על עינו ומחשבתו בקדושה ללא הצלחה רח"ל?

ובורא עולם משיב – לדעת מה – זה! בניי! ביום הפורים יתגלה לכם כי 'מה' התמיהה הנוראה, החושך הנורא, הוא 'זה' הכל ברור, הכל נהיר יש בורא עולם והוא ואין בלתו מנהיג ומהווה הכל, בהכרה זו יושפעו על כנסת ישראל כל הישועות בכל המצטרך, החולים יתרפאו, בנים יולדו, בני ובנות ישראל ימצאו את זיווגם, והעולם כולו יתקוק אליו ית' ללא מחיצות!

לחיים אידן, לחיים!

נשלם הרצון העליון, נושאים ישראל חן לפניו יתברך ומתנהג עמם בחסד וברחמים, כדרך דאיתא (סנהדרין קח). שאף על נח נחתך הגזירה אלא שמצא חן. והוא ענין י"ג מדות של רחמים, 'חנותי את אשר אחון' (שמות לג ט) – אע"פ שאינו כדאי (ברכות ז:).

אלא שדבר פשוט הוא שאין להיות מרוצה במצב זה, כי אף אם מרחם עלינו השם יתברך ואוהבנו ומשפיע לנו בני חיי ומזוני, מה יהא כביכול עם כבודו יתברך. הלא כבר עברו ה' אלפים תשפ"ג שנים ועדיין לא נשלם הרצון העליון, ועל זה יש לעורר רחמים שיתוקן העולם ויושלם רצונו יתברך שבראשית הבריאה.

אסתר בקשה לתקן עולם בשלמות

בזה יתבאר שבעת שנגזרה גזירה בימי מרדכי ואסתר, אמרה אסתר למרדכי 'ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלשים יום' (ד יא), שנתיראה פן מגדול הריוח וההסתר כבר אין ישראל ראויים לנס מצד הנהגת החן והרחמים. אמנם גמרו בדעתם לעורר כולם בתשובה ולהכנס לאחשוורוש במסירות נפש, 'זיהי כראות המלך את אסתר עומדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב' (ה ב), 'שרביט הזהב' מורה על המשכת השפע לעולם, ובראות אסתר שהושיט לה השרביט ידעה שעדיין נושאים ישראל חן לפניו יתברך ובודאי תמשיך הנהגת הרחמים עמם וינצלו מהגזירה.

אמנם בראותה שהוא עת רצון לפניו יתברך, לא רצתה להסתפק רק בנשיאת חן ורחמים אף שאין ישראל במצב הראוי – כאב האוהב את בנו בכל מצב. לכן 'ותקרר אסתר ותגע בראש השרביט', כי אינה חפצה רק בשרביט שהוא המשכת השפע, אלא בראש השרביט שהוא הרצון שהיה בשורש. כדאיתא אדר נוסטריקון רישא דלא אתיידע, שיתעוררו רחמי יתברך להשיב את ישראל בתשובה שלמה ולתקן עולם בשלמות, ואזי ימשך להם חסד ורחמים בהיותם ראויים כרצונו יתברך בראשית הבריאה.

והנה חתני הרב נפתלי חיים שליט"א הראני מה דאיתא בבית אהרן (לקוטים קמה): דאיתא ששם הו"ה היה חקוק על השרביט, ולכן נגעה בראש השרביט כדי שיהא השם כסדרו. ולפי מה שנתבאר הכונה ששם הו"ה כסדרו מורה על המשכת השפע כפי שהיה הרצון בראשית הבריאה, ולכן 'ותגע בראש השרביט'. ואמנם פעלו מרדכי ואסתר להמשיך הארת הנס מעין דלעתיד בעת יתוקן הכל, ובכל שנה ביום הפורים נתעורר אור זה השייך לתיקון השלם.

פורים דמוקפין תשפ"ג, [מתוך דב"ק]

עבודת פורים דמוקפין מתוך שיחות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בזה יבואר שבפורים דפרזים נמחה קלי' עמלק במעשה דיבור ומחשבה כענין הפרזים שמגולים, כי המחשבה נגלית יותר ממחשבה דמחשבה, ובפורים דמוקפין נמחה בחינת מחשבה דמחשבה הנסתר בעומק הלב כמוקפין שמכוסים.

[ואמר הרה"ג אלימלך צוויבל שליט"א – ר"מ בישיה"ק דאיתא בגמרא (מגילה יב). שכל העולם חטאו בהשתחוויה לצלם שהוא פגם רק בחיצוניות המעשה כדרך שאמרו הם לא עשו אלא לפנים, ובשושן חטאו בהנאה מסעודת אחשוורוש שאינו פגם מצד מעשה עבירה רק מצד הפנימיות בהנאת הלב מהסעודה. והנה על חטא ההשתחוויה של שושן הלימוד זכות שהפנימיות עיקר ועל חטא הסעודה שהחיצוניות עיקר, לכך בעת שבו ונתכפר חטאם תקנו ימי פורים לפרזים לבד ולמוקפין כשושן לבד, כי הלימוד זכות על שושן בהיפך מהלימוד זכות על כל העולם].

ואמר ע"ז אדמו"ר שליט"א שבוה יומתק מאד מה שנתבאר שענין פורים דמוקפין תיקון הפנימיות מחשבה דמחשבה, כי בזה נתקן ההנאה מסעודת אחשוורוש שהוא פגם בפנימיות.

פורים דמוקפין, תשפ"ב

ותגע בראש השרביט – שיושלם הרצון בראשית הבריאה

שאלני חתני הרב נפתלי חיים שליט"א מה ראינו להרעיש כל כך אתמול במשתה היין בשירת 'ותגע בראש השרביט' (אסתר ה ב).

הנהגת חן וחסד קודם זמן התיקון

קודם בריאת העולם עלה הרצון העליון לברוא עולם גשמי שיתגלה בו כבודו יתברך ובו יעסקו ישראל בתורה ומצוות, כדאיתא (בראשית רבה א ד) מחשבתן של ישראל קדמה לעולם. ובאם היה אדה"ר ממתין מאכילת עץ הדעת עד שבת היה העולם באופן זה בביטול הרע וקלי' עמלק בשלמות ואף קלי' נוגה היה נתקן, ובעולם זה היו ישראל עוסקים בתורה ומצוות ומקבלים כל השפע כרצונו יתברך.

אמנם אחר שאירע מה שאירע כבר אין העולם כשהיה, ויש לעבור כל ההיתוכים באלפי שנים אלו עד שיתוקן הכל להיות כרצונו יתברך בראשית הבריאה. אבל אף כעת שעדיין לא

שלמות ההארה בשני ימי הפורים

איתא באגרת מהרה"ק מזידיטשוב (נדפס בספר פרי קודש היולדים השלם – עמ' קנט) סעודת פורים דפרזים נחשב כתענית הפסקה שנחשבת ככמה תעניות, וסעודת פורים דמוקפין כשני פעמים תענית הפסקה, היינו שבפורים דמוקפין נתגלה אור גדול יותר.

והנה מה שנתקן הפורים לפרזים ב"ד ולמוקפין בט"ו הוא פלא, שלא מצינו במקום אחר שיתקנו לאיזה מקומות בזמן אחד ולאחרים בזמן אחר. וכן יש לבאר הא דכתב (אסתר ט כו) 'על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור', ובאם היו"ט יום אחד בלבד אלא שלפרזים הוא ב"ד ולמוקפין בט"ו יש לקרותו פור בלשון יחיד.

והנראה מזה שנתייחד יו"ט זה שמורכב משני ימים שנתגלה בהם אור הפורים בכל יום לפי ענינו, אלא שהמצוות שנוהגים הפרזים ב"ד נוהגים המוקפים בט"ו, אבל מצד מהות היו"ט יש בט"ו גילוי שאין ב"ד.

פורים דמוקפין, תשפ"ב

תיקון הפנימיות בפורים דמוקפין

איתא מהרה"ק מהר"ש מבעלזא בהא דכתב במלחמת מדין (במדבר לא מט-י) 'עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש, ונקרב את קרבן ה' וגו', ואמרו חז"ל (שבת סד). אף שמדי מעשה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו. ולכאורה אחר שאמרו חז"ל (יומא כט). הרהורי עבירה קשין מעבירה, היאך נקרא זה ולא נפקד ממנו איש לעבירה.

וביאר שיש שאינו מהרהר בעבירה אבל יש בלבו שורש המחשבה בחינת מחשבה דמחשבה, שאף אם עתה אין נחשב עבירה, ביום הדין הגדול היא הדין אף על זה. וזה מידי מעשה יצאנו – ידי מעשה מורה על המחשבה שהיא יד למעשה כענין ידות הכלים, מידי הרהור לא יצאנו שאף שלא נכשלו במחשבה, ממחשבה דמחשבה שהיא ידי הרהור לא יצאנו ועל זה הוצרכו לכפרה. ונרמז בדברי התרגום יונתן שכתב שם 'ודא יזכר לך ליום דינא רבא למכפרא על נפשתי'.